

Behandeld d
Vastgesteld
Datum vaststelling 16-01-2004
Termijn
Aantal blz. + bijl. 1
Exemplaarnummer 6 van 7

Defensie

26
Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingen- en
Veiligheidsdienst
Kabinet van de Directeur

Bezoekadres:
Frederikkazerne, Gebouw 32
van der Burchlaan 31
Postadres:
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Aan Vz en leden CVIN

Datum 19 februari 2004
Ons kenmerk KAB2004003
Onderwerp Dreiginginschatting NL krijgsmacht

Steller:

Hierbij bied ik U de CVIN-bijdrage van de MIVD aan met betrekking de dreiginginschatting van operaties waaraan de Nederlandse krijgsmacht deelneemt.

Directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

E. Dedden
Generaal-majoor

Bijlage: Twee

Dreigingsinschatting operaties Nederlandse krijgsmacht

IRAK

Incidenten - algemeen

Het aantal incidenten tegen Coalitietroepen (CT) en de Stabilisation Force in Iraq (SFIR) in geheel Irak is gemeten vanaf begin december 2003 tot de eerste helft van februari 2004, op een constant niveau gebleven van circa 200 incidenten per week. Het zuiden van Irak blijft, vergeleken met het aantal incidenten - naar schatting 95% - dat zich nog dagelijks voordoet in Centraal-Irak, relatief rustig. Een belangrijk deel van de gewelddadige incidenten in Zuid-Irak van de afgelopen periode is te relateren aan criminele incidenten of demonstraties als gevolg van ontevredenheid bij de lokale bevolking.

Anti-coalitie activiteiten in Zuid-Irak worden voornamelijk waargenomen in de provincie Basra. De overige incidenten vinden voornamelijk plaats in de provincie Maysan en een kleiner deel in de provincies Dhi Qar en Muthanna. De veiligheidssituatie in Muthanna blijft relatief rustig. Veel incidenten in de provincie Muthanna vinden plaats op de Main Supply Routes (MSR) en zijn vaak crimineel gerelateerd. Hierbij wordt door de daders over het algemeen gebruik gemaakt van handvuurwapens.

Raket-incident in Samawah – aanwezigheid Japanse missie

Bij het incident in de provincie Muthanna op 12 februari 2004, waarbij 2 raketten in de stad Samawah werden afgevuurd, is sprake van een opvallende trendbreuk. Hier zijn voor de eerste keer in de provincie Muthanna *Air-to-Surface Missiles* ingezet. Overigens werd bij de aanslag op de Nederlandse Ambassade op 30 januari 2004 een vergelijkbaar wapensysteem ingezet. Voor beide incidenten geldt dat niet vastgesteld kan worden dat Nederland doelwit is geweest van een aanslag.

Het incident op 12 februari is geen aanleiding om het dreigingsniveau voor wat betreft terrorisme verder te verhogen. Wel zorgt de komst van Japanse militairen naar de provincie Muthanna en hun gedeeltelijke plaatsing op bases in gebruik door het Nederlandse bataljon, voor meer onrust en derhalve voor een grotere kans op gewelddadige incidenten in het Nederlandse gebied van verantwoordelijkheid. De Japanse presentie trekt veel publiciteit en dit land wordt, in de ogen van anti CT/SFIR elementen, sterk met de VS geassocieerd.

Iraakse veiligheidsstructuur

De wederopbouw van nationale Iraakse veiligheidsorganisaties, de zgn. *Security Sector Reform* (SSR), waarbinnen alle Iraakse veiligheidsorganisaties zoals de Iraakse Politie, het *Iraqi Civil Defence Corps* (ICDC), de *Facilities Protection Service* (FPS), Nationale Grensbewaking en Nationale Strijdkrachten opnieuw opgebouwd en/of hervormd worden, is van wezenlijk belang voor de interne veiligheidshandhaving. Deze veiligheidsorganisaties krijgen steeds meer vorm en zouden volgens het SSR-schema vanaf medio 2004 in grote mate nationaal en zelfstandig moeten kunnen gaan opereren.

Hoewel de nieuwe veiligheidsorganisaties die deel uitmaken van het SSR-programma in toenemende mate structuur beginnen aan te nemen, zijn er nog obstakels die het zelfstandig functioneren van deze organisaties belemmeren. Onervarenheid, illegale activiteiten, tribale en politieke belangenverstrengeling en de aanhoudende aanslagen gericht tegen deze organisaties spelen hierbij een rol.

Het is overduidelijk dat de in opbouw zijnde veiligheidsorganisaties van Irak een belangrijk strategisch doel vormen voor anti CT-elementen. Deze veiligheidsorganisaties moeten binnen niet al te lange tijd zelfstandig kunnen opereren en in toenemende mate de taken van de CT overnemen. Het hinderen van deze opbouw door middel van aanslagen op deze instanties zal de veiligheidssituatie negatief beïnvloeden en daardoor vertragend werken op het gehele wederopbouwproces van Irak.

In de provincie Muthanna lijkt het SSR-plan voorspoedig te verlopen, hetgeen van grote ondersteunende waarde zal zijn voor het verdere verloop van de wederopbouw van de provincie. Met name de opbouw van het ICDC, de Iraakse politie en de FPS vordert gestaag. De locaties waar het Iraaks veiligheidspersoneel ondergebracht gaan worden, zijn gedeeltelijk gereed. In het verlengde van de strategische doelkeuze van elementen die het wederopbouwproces van Irak willen belemmeren, kunnen deze locaties een doelwit voor aanslagen vormen.

Daarnaast is de invloed van (lokale) stammen en politieke partijen op de verschillende veiligheidsorganisaties, en vooral op de lokale politie, in zuidelijk Irak zorgelijk. Deze samenwerking tussen lokale veiligheidsorganisaties en lokale milities/politieke partijen lijkt geen directe dreiging voor CT/SFIR eenheden in te houden en kan zelfs mogelijk resulteren in een afnemende dreiging voor CT/SFIR vanuit de hoek van aanhangers van het voormalige regime. Toch kan deze samenwerking op de langere termijn een negatief effect hebben op de veiligheidssituatie. Indien diverse partijen invloed op veiligheidsorganisaties kunnen blijven uitoefenen, zal dit belemmerend werken op de realisatie van een centraal (nationaal) aangestuurd veiligheidsbeleid en tot een situatie kunnen leiden waarbij veiligheidsorganisaties als een politiek instrument gebruikt gaan worden.

Politieke wederopbouwproces: algemeen en in Muthanna

Het politieke wederopbouwproces wordt aanhoudend gedomineerd door het vraagstuk van de verkiezingen. Zowel de CPA als de shi'ieten zijn nu in afwachting van het advies van de VN, die met een delegatie ruim een week lang overleg heeft gevoerd met de betrokkenen. Dat de politieke spanning over de verkiezingskwestie oploopt, wordt gestaafd door de uitspraken van diverse IGC-leden die plots ook hun twijfels naar voren brengen over de regeling zoals die in het akkoord van 15 november 2003 was voorzien. Overigens lijkt het geen toeval dat het juist de sunnitische en Koerdische vertegenwoordigers zijn die zich in deze zin uitlaten. Zij storen zich aan de dominerende rol van de shi'ieten in het wederopbouwproces.

Tot dusver hebben alle politieke actoren aangegeven dat zij het advies van de VN zullen aanvaarden. Het ziet er maar uit dat de VN zullen oordelen dat directe verkiezingen weliswaar de beste methode zijn om een representatieve (interim-)regering tot stand te brengen, maar dat deze vóór de geplande bestuursoverdracht op 30 juni technisch gezien niet haalbaar zijn. Toch wil een ieder vasthouden aan de datum van 30 juni. Aangezien het verzet tegen het plan van caucus-verkiezingen in maart en een hieruit voortvloeiende interim-regering in juni steeds meer om zich heen grijpt, rijst de vraag aan welke instantie de bestuursoverdracht moet gaan plaatsvinden. Een mogelijke uitweg is het uitbreiden van de huidige IGC die dan – wellicht onder begeleiding van de VN – directe verkiezingen zou moeten organiseren in het najaar van 2004. Nadeel hiervan is dat de IGC op dit moment weinig steun geniet onder de bevolking en als een verlengstuk van de VS wordt gezien. Zonder ingrijpende wijzigingen zou een dergelijke, van een nieuw mandaat voorziene, IGC evenmin door de bevolking als legitiem ervaren worden, hetgeen de politieke stabiliteit na 30 juni geen goed zou doen.

In Muthanna is de politieke situatie sinds het ontslag van de gemeenteraden van Samawah en Rumaythah eind januari 2004 nog altijd stabiel en rustig. Er zijn geen indicaties dat op politiek terrein hierin iets zal wijzigen. Op sociaal-economisch gebied is in Muthanna de werkloosheid een punt van zorg aanwezig waarmee rekening dient te worden gehouden. De provincie met naar schatting 400-450.000 inwoners heeft te kampen met een aanhoudend hoog werkloosheidspercentage (circa 60-70%). De onvrede hierover wordt geregeld geuit middels demonstraties, die in Muthanna in december en januari zes keer plaatsvonden. Ofschoon de demonstraties relatief rustig verliepen, blijft het risico aanwezig dat protesten uitmonden in (gewelds)incidenten. Tevens bestaat de kans dat het werkloze deel van de bevolking ontvankelijk is voor criminele of radicale activiteiten. Het werkloosheidsprobleem in Muthanna is dan ook - als in andere delen van (Zuid-)Irak - op termijn een destabiliserende factor.

BOSNIË-HERZEGOVINA

In het verleden is Bosnië-Herzegovina een tolerante omgeving gebleken voor extremistische groeperingen en (niet-gouvernementele) organisaties die sympathiseren met onder meer het al-Qa'ida netwerk. Tot op heden hebben echter geen aanslagen of andere tegen SFOR gerichte gewelddadige acties plaatsgevonden. De terroristische dreiging in Bosnië-Herzegovina wordt momenteel als laag/gemiddeld ingeschat. Door ontwikkelingen op de Balkan – zoals de aanhouding van prominente vermeende oorlogsmisdadigers, de zgn. PIFWC's – of elders ter wereld – met name in het Midden-Oosten – zou de dreiging echter kunnen oplopen.

Begin januari hebben SFOR-eenheden in Pale gezocht naar de voormalige Bosnisch-Servische leider Radovan Karadzic. Aanleiding hiervoor zou een melding zijn geweest dat de vermeende oorlogsmisdadiger medische hulp had gezocht in zijn voormalige woonplaats. Aangenomen wordt dat de zoekactie was bedoeld om Karadzic onder druk te zetten en in kaart te brengen welke (Bosnisch-) Servische en Montenegrijnse structuren zouden reageren op een dergelijke actie. Vanwege de aanwezigheid van de (inter)nationale media lijkt het afgeven van een duidelijk signaal dat Karadzic niet wordt vergeten een secundair doel. Desondanks zijn er indicaties dat de Amerikaanse SFOR-component in toenemende mate voorbereidingen treft, die lijken te wijzen op een spoedige aanhouding van Karadzic. Tijdens de recente SFOR-actie in Pale hebben zich geen incidenten voorgedaan en is door de Bosnisch-Servische autoriteiten volledige medewerking verleend. Ondanks incidentele steunbetuigingen van Bosnische Serviërs aan het adres van Karadzic is het onwaarschijnlijk dat de spanning ingrijpend zou oplopen indien SFOR-eenheden erin zouden slagen Karadzic te arresteren.

Er zijn aanwijzingen dat in januari een vermeend al-Qa'ida sympathisant, de van wapenhandel verdachte [REDACTED] heeft geprobeerd een onbekend aantal raketten van een Man Portable Air Defence System (MANPADS) te kopen. Naar verluidt zou [REDACTED] deze hebben willen kopen op verzoek van waarschijnlijk uit Irak afkomstige geïnteresseerden. Met enige regelmaat duiken berichten op over de (ver)koop van MANPADS, die tot dusver niet konden worden bevestigd. Het is echter waarschijnlijk dat er in Bosnië-Herzegovina wordt gehandeld in (overbodig geworden) wapensystemen, met name afkomstig uit (al dan niet geheime) wapenopslagplaatsen van het voormalige Joegoslavische leger (JNA). In dat geval is het echter waarschijnlijker dat dergelijke wapensystemen worden geëxporteerd naar crisisgebieden elders (bijvoorbeeld Irak), dan dat deze in Bosnië-Herzegovina worden ingezet. Vast staat dat een aantal verdachte islamitische organisaties en individuen een dubbelrol spelen en subversieve activiteiten ontplooiën in Bosnië-Herzegovina. Tegen deze achtergrond zal de internationale presentie (waaronder SFOR) aandacht moeten blijven besteden aan de mogelijke destabiliserende gevolgen daarvan.

AFGHANISTAN

De veiligheidssituatie in Afghanistan is onzeker en gespannen. De dreiging van terroristische aanslagen en raketbeschietingen blijft hoog. De Opposing Militant Forces (OMF) blijven onverminderd actief, vooral in de zuidelijke en oostelijke provincies van het land. De omvang van de aanvallen op bases van Operation Enduring Freedom (OEF) lijkt toe te nemen. Zo zijn er op 12 februari tijdens een aanval op de OEF-basis in Khowst maar liefst 18 tot 20 raketten door de OMF afgevuurd.

In de ISAF AOR heeft zich inmiddels een andere verontrustende ontwikkeling voorgedaan. Op 27 januari is een zelfmoordactie gepleegd tegen een Canadees patrouillevoertuig, waarbij onder meer één Canadese ISAF-militair het leven liet. Op 28 januari vond een zelfmoordactie plaats tegen een Brits voertuig, resulterend in de dood van één Britse ISAF-militair. Tot nog toe werden zelfmoordaanslagen beschouwd als een niet-Afghaans verschijnsel. Er is dan ook voorafgaand aan deze twee aanslagen maar één zelfmoordactie in Kabul uitgevoerd. Op 7 juni 2003 boorde een met explosieven geladen taxi zich in een Duitse bus met ISAF-verlofgangers en verloren vier militairen het leven.

De dreiging tegen ISAF blijft nog steeds beperkt tot raketbeschietingen, terroristische acties bij toegangspoorten tot compounds e.d. en tot aanslagen tegen zich door de stad verplaatsende voertuigen, bijvoorbeeld met gebruikmaking van (RC)IED's. Wel dient inmiddels evenzeer rekening gehouden te worden met zelfmoordaanslagen zoals die van 27 en 28 januari jl. De dreiging tegen de door Nederland in ISAF-verband te ontplooiën AH-64D/APACHE gevechtshelikopters zal bij stationering op Kabul International Airport beperkt blijven tot beschietingen met raketten over relatief lange afstand en wellicht een poging tot sabotage door één of enkele binnendringers. Tijdens vluchten boven het gebied zullen de helikopters echter een bijzonder aantrekkelijk doel vormen, vooral vanwege de psychologische impact, die het neerhalen van geavanceerde westerse gevechtshelikopters zou hebben op aanhangers van de Karzai-regering en van de westerse militaire aanwezigheid in het land.

ISRAËL/UNTSO

De situatie op zowel de Golan Hoogte als in Libanon is ongewijzigd en rustig. De Syrische signalen over de bereidheid tot overleg met Israël over de Golan, alsook de gevangenuitwisseling tussen Israël en de Libanese Hezbollah zijn nieuwe positieve ontwikkelingen.

Met UNDOF/UNTSO in de rol van supervisor bewaren alle betrokken partijen zoveel mogelijk de rust rond de Golan Hoogte. Syrië oefent ook een matigende invloed uit op de activiteiten van Hezbollah in het Libanees-Israëliësch grensgebied. Druk van de VS op Syrië in relatie tot de ontwikkelingen in Irak en de eventuele uitstraling ervan in de regio speelt hierbij een rol. Niettemin is Hezbollah bij machte om incidentele acties uit te voeren in het omstreken gebied van de Shebaa-boerderijen.

In Israël blijft de kans op incidentele terreuraanslagen bestaan. Er zijn geen indicaties van een expliciet tegen Nederlandse belangen, c.q. Nederlandse UNTSO-waarnemers gerichte dreiging.

NEDERLANDSE ANTILLEN EN ARUBA

De dreiging op het gebied van subversie, sabotage en terrorisme tegen Nederlandse en Amerikaanse militairen wordt vooralsnog als laag ingeschat. Hoewel op de eilanden veel illegale Arabieren aanwezig en er sprake zou zijn van diverse connecties met terroristische organisaties, zijn er nog geen aanwijzingen dat aanslagen worden gepland.

Bedreigingen door criminelen aan het adres van militairen vanwege hun rol bij drugsbestrijding komen slechts zelden voor.